

RIJEČ UREDNIŠTVA

DRŽAVNI ISPITI ZA SAMOSTALNO VOĐENJE ŠUMSKOG GOSPODARSTVA

U prošlosti smo se dvobroju Šumarskoga lista, obilježavajući 250. obljetnicu hrvatskoga šumarstva, osvrnuli na tekstove iz prvih godina njegovog tiskanja, povlačeći paralelu s današnjicom. Zbog uvida u povijesni slijed šumarske struke i interesantnost, pa i aktualnost tekstova, u ovome se dvobroju osvrćemo na tri teksta iz 1880. i 1881. god. vezana uz naslov. Prvi tekst odnosi se na „Naredbu c. k. ministarstva za poljodjelstvo od 13. veljače 1875, B 129/A. M., R.-G.-Bl. Br. 9, koja se odnosi na ispit za tehničko službovanje u državnoj šumskoj upravi“ (po toj su Naredbi državni ispit polagali državni službenici u resornim ministarstvima u Pešti i Beču, da bi bili osposobljeni za rad u državnoj službi). Drugi tekst odnosi se na „Dopis od 3. studena 1880. Br. 24509, kojim poziva Visoka kralj. zemaljska vlada ravnateljstvo Kralj. šumarskoga i gospodarskog učilišta u Križevcima, da sastavi posebno povjerenstvo koje bi imalo čim prije izraditi osnovu za preustrojstvo vladine naredbe od 10. siječnja god. 1850. tičuće se šumarskih državnih ispita u obće“. Tako je Osnovu nove naredbe o polaganju državnog ispita za samostalnu šumarsku upravu u Hrvatskoj i Slavoniji, sačinilo povjerenstvo u sastavu: F. Ž. Kesterčanek, Dragutin Hlava i Vladimir Kiseljak, a ona se kao i naredba iz 1875. ponajprije temelji na spomenutoj Naredbi od 16. siječnja iz 1850. god. i iskustvima susjednih zemalja. Ispit se održava svake godine u svibnju. Kandidat mora imati završen odgovarajući studij šumarstva, s dobrim ocjenama iz glavnih predmeta i najmanje trogodišnju praksu. Ispit je pismeni i usmeni, a provjerava se znanje iz predmeta: a) Šumogojstvo, b) Zaštita šuma i šumsko redarstvo, c) Šumska tehnologija i uporaba, d) Geodezija, e) Ustanovljivanje šumskih obhodnja, gospodarskih osnova . . . , f) Šumarska taksacija. . . . s osobitim obzirom na proračunavanje vrijednosti šuma, šumarsko-financijsko gospodarenje. . . , g) Šumarsko graditeljstvo (šumski putovi i prometila kao i po šumarstvo važne gradjevine. . . . h) Državno šumarsko upravnoslovlje (šumski zakon, naredbe), i sl.), i) Odnosaj privatnog prava prema šumarstvu i lovstvu, j) Temeljna načela neposrednog oporazovanja, k) Obća načela lovstva, l) Obći pregled ratarstva“. Nakon 8-satnog pismenog, drugi dan je dvosatni javni usmeni ispit za svakog kandidata, a potom nakon nekoliko dana slijedi konačni „u obližnjoj kojoj šumariji ili šumi“. Kandidat se nakon ispita „može proglasiti „odlično“ ili pako samo „jednostavno osposobljenim“, a nesposobnim pronađeni kandidat može ispit ponoviti u roku, što mu ga ispitno povjerenstvo (od tri člana) ustanovi“. U Naredbi iz 1875. posebno smo uočili dio paragrafa u kojemu se kaže: „Ispitni povjerenik, koji je s kojim kandidatom u rodu ili u tastinstvu, ne smije kod izpita istoga kandidata prisutan biti“, a interesantno je napomenuti da se za prijavu ispita, uz diplomu i potvrdu o radnom stažu u struci, traže i stručne primjedbe i zabilješke koje je kandidat vodio tijekom radnoga staža. U ova dva teksta cilj nam je bio prikazati već tadašnju potrebu, propis, način polaganja i obujam

materije za polaganje državnog ispita, a u trećemu (vežući ga usputno za današnje političko kadrovanje), nalazimo odgovor na pitanje naslovljeno u članku:

„Usposobljuje li položeni drž. šumarski ispit za samostalno vođenje službe i za najviše šumarske službe?“ Ako ga sami sebi postavimo, odgovor bi bio „da“, no ako stavimo ruku na srce i budemo iskreni „pa ćemo morati priznati, da je ipak velika razlika biti šumarskim upraviteljem ili ravnajućim visokim činovnikom. Tko vidi, što se dan na dan zbiva, naći će, da ima vrlo mnogo šumara, koji su pod nadzorom vrstnoga i svjesnoga nadčinovnika ne samo najbolji upravni činovnici, već kadkad upravo odlično postupaju u poslovanju; nu ako se oni odmaknu od svoje svere ili im se obzirom na dosadanje poslovanje predaje vrhovna uprava, pokazuju ovi inače toli vješti činovnici toliku nespretnost i počimaju obično tako naopako gospodariti, te se mora i proti volji pomisliti, da su potpuno nevješti. Ne ima svatko sposobnosti, da ono bude, što hoće, i uz najbolju volju može se dogoditi, da komu njegove vlastite naravne sposobnosti reknu: *dovde i ne dalje. Ne treba tumačenja, da uslied ovakovih pogriješaka trpi ponajprije šuma*“.

U daljnjem tekstu sugerira se umjerenost, spoznaja vlastitih sposobnosti i napredovanje pojedinca kroz praksu, korak po korak „do one časti, kojoj može po svojih sposobnostih najbolje zadovoljavati“. Glede stanja nakon položenog državnog ispita i cijeloživotnog obrazovanja, kritički se osvrće na „izpitane šumare. Većina njih, osvjedočena, da je „svoju svrhu postigla“, ne radi ništa, knjige bacila na stranu, na slavohlepnost je zaboravila, svi su postali prosti i dobroćudni građani, koji u miru sade svoj kupus, i samo nuzgredno obavljaju svoju službu kao šumari, što već davno i nisu. Drugi su opet nemirne glave, puni ideja, od kojih se pako ni jedna ne obistinjuje, jer kakove imadu hire, tako im se mijenjaju i osnove; . . . progutaju sve knjige, ali malo od toga čestita zapamte, . . . njihov je rad kadkad izvrstan, nu nikad trajan. . . i rietko kad komu koristi. Baš od ovih polaze naši, toli slabo „cienjeni veleumi!“ Treći dio napokon, i to najmanji, jest cviet šumogojaca. Ugled njihova zvanja, koje su odabrali, im je prvo. Oni ne ostaju na stepenu časti, koju su postigli položivši državni ispit, već znajući, da sad tek počima pravi študij njihove struke, i da se u životu ništa ne uči, da se vremenom opet zaboravi, pomnožuju svoje znanje i izobrazuju se kao muževi, svjestni si svoje svrhe. No, i među tom elitom šumarske struke nisu svi jednaki, i oni imaju svaki svoj limit, pa „gdjekoji obnašaju časti, koje im ne pripadaju, niti bi ih postigli da se je gledalo njihovo znanje.“ Želeći dobro šumarskoj struci, „kad napokon neće biti kod naše struke prepoznanih veleuma, već gdje će svaki pripadnik šumarske struke sam si stvoriti službu, dokle već sižu njegove sposobnosti. To vrieme bit će zora sjajnoj budućnosti šumoznanstva!“